

Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Jana Czarneckiego
**“Związek regularnej ekspozycji na niskie temperatury,
tzw. morsowania ze stanem zdrowia psychicznego,
wybranymi cechami osobowości oraz infekcjami górnych
dróg oddechowych”**

promotor pracy: dr hab. n. med. Łukasz Mokros

Tematyka wpływu ekspozycji na niską temperaturę na zdrowie psychiczne i somatyczne człowieka wydaje mi się bardzo interesująca i ważna w kontekście powszechnego występowania zaburzeń psychicznych (depresja, zaburzenia lękowe, bezsenność) i somatycznych (np. choroby układu krążenia, infekcje dróg oddechowych). Narastające rozpowszechnienie tych stanów chorobowych sprawia, że potrzeba nowych metod ich leczenia oraz interwencji wspomagających, pozwalających zredukować ich występowanie oraz nasilenie. Z tego punktu widzenia, przedstawiona mi do recenzji Rozprawa doktorska Pana Jana Czarneckiego jest ważną próbą pogłębienia wiedzy w zakresie ciekawego obszaru teorii.

Ocena formalna

Rozprawa ma strukturę typową dla rozprawy doktorskiej, liczy 167 stron, 18 tabel, 34 ryciny, 277 pozycji piśmiennictwa (o zróżnicowanym charakterze – artykuły w recenzowanych czasopismach, artykuły nierecenzowane z prasy codziennej, strony internetowe). Publikacje poprzedza obszerny Wstęp wprowadzający czytelnika w tematykę morsowania oraz przedstawiających główne problemy medyczne (zaburzenia nastroju, lękowe oraz infekcje dróg oddechowych). Tekst ten jest napisany klarownie i syntetycznie.

Od strony formalnej recenzent nie ma większych zastrzeżeń co do pracy. Na pochwałę zasługuje czytelne przygotowanie tabel i prezentacja w nich danych z analiz statystycznych.

Największą wątpliwość wzbudziło umieszczenie części wyników w rozdziale Wstęp (sekcja 1.3.2). W podrozdziale tym nie jest jednoznacznie określone, że dane znajdujące się na rycinach pochodzą z prezentowanego badania (zakładam, że tak). Należałoby wówczas ich przedstawienie umieścić w rozdziale Wyniki, choćby dlatego, że czytelnik nie zna jeszcze metodologii zastosowanej do uzyskania prezentowanych danych.

Piśmiennictwo jest cytowane przy użyciu indeksu górnego. W pracy nieco niespójne jest stawianie lub nie spacji przed numerem cytowanej pozycji, należałoby to ujednolicić. Ponadto, w niektórych pozycjach piśmiennictwo, w których cytowaną pozycją jest strona internetowa (np. pozycje 157 i 158) brakuje informacji, co do daty, z którą strona została zacytowana.

Zastrzeżenie natury estetycznej dotyczy stosowania bardzo głębokich wcięć nagłówek kolejnych sub-sekcji (np. 1.1.3.2 Epidemiologia zaburzeń lękowych na str. 32). Wydaje mi się, że wszystkie sub-sekcje wystarczyłoby opatrzyć pojedynczym wcięciem.

Ocena merytoryczna

Przedstawiona mi do recenzji Rozprawa zawiera wielowymiarową ocenę zależności pomiędzy złożonym zjawiskiem behawioralnym, a szeregiem czynników psychicznych i somatycznych. Takie holistyczne podejście do tematu zasługuje na uznanie, wymuszając na autorze wszechstronniejsze zgłębienie tematyki prezentowanego problemu.

Badanie ma charakter obserwacyjny, retrospektywny. Z metodologicznego punktu widzenia ten rodzaj badania umożliwia zebranie większej grupy badanej (w prezentowanej pracy 1233 osoby) oraz większą stabilność obserwacji (brak zjawiska drop-out w trakcie obserwacji prospektywnych). Duża liczebność badanej grupy to niewątpliwie zaleta prezentowanej pracy. Ponadto, co jest stosunkowo rzadko stosowaną dobrą praktyką badań naukowych, autor przeprowadził obliczenia wymaganej liczebności próby. Dobór metod statystycznych oraz zaprezentowanie uzyskanych wyników oceniam bardzo dobrze.